

DOLAR'IN DÜNYA EKONOMİSİNDEKİ GÜCÜ

Erdem ALPTEKİN

Amerikan Doları yalnızca Amerika'nın para birimi değil.

Aynı zamanda dünyanın rezerv para birimi.

Dünya ticaretinin önemli bir kısmı Amerikan Dolarıyla gerçekleşiyor.

Amerikan Doları dünyanın her yerinde geçiyor.

Yani dolarınız varsa, dünyanın her yerinde rahat ediyorsunuz.

Ülkemizde de dolar, en popüler yabancı para birimi.

Ancak eskisi kadar rağbet görmüyor.

1980'li yılların öncesinde döviz bulundurmamak bile yasaktı.

Ancak 90'lı yılların sonuna geldiğimizde, cüzdanda dolar bulundurmamak moda haline gelmişti.

Özellikle 2001 krizi sonrası devalüasyonun gerçekleşmesi ve doların ani sıçrayışı, dolar mevduatlarının sayısının katlanmasına neden oldu.

Bir dönem en çok getiriye sahip olan ve yatırımcıların çoğunlukla tercih ettiği bir yatırım şekliydi.

Ekonomistler, konunun uzmanları ve brokerlar bir kenara; ev hanımları, öğrenciler ve sokaktaki insan bile gün ve gün doların seyrini izliyorlardı.

Bugün ise dolar, Türk yatırımcılar için cazip değil.

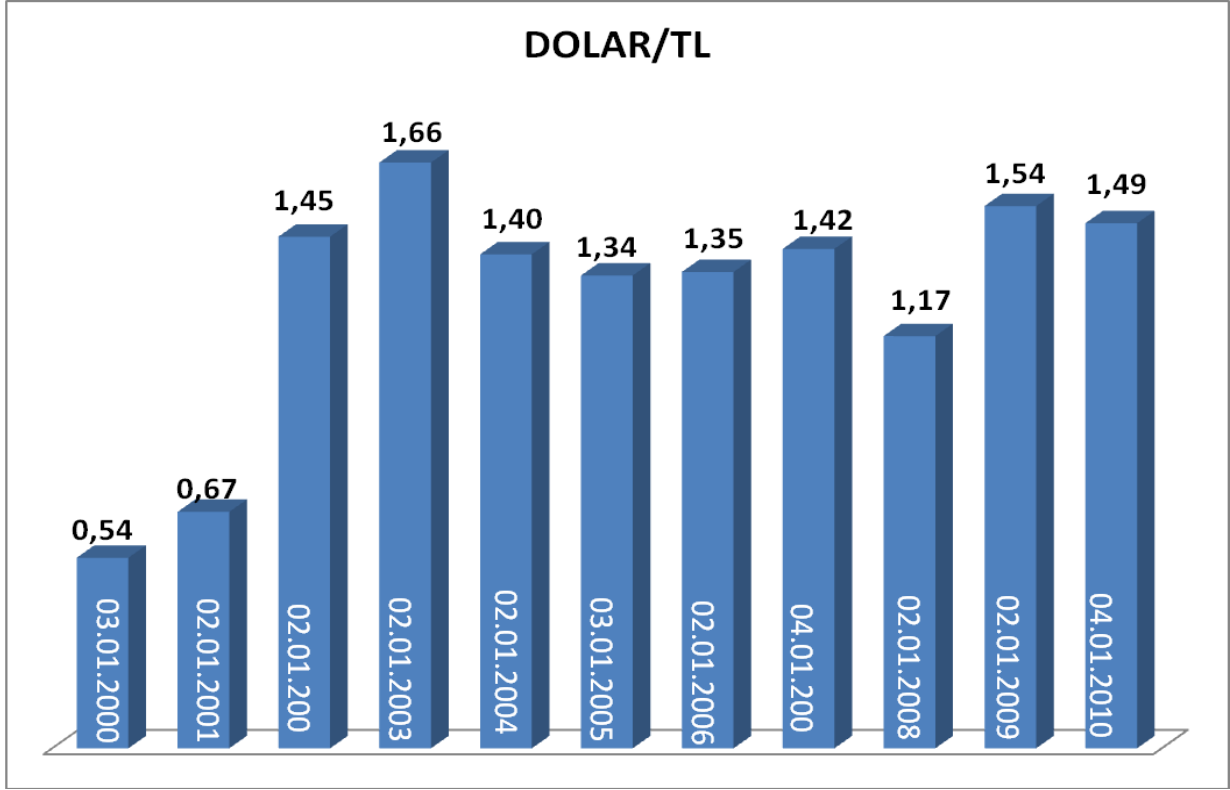
Doların o eski oynaklığı, yerini daha istikrarlı bir sürece bıraktı.

Artık eskisi gibi geniş marjda dalgalanmalar yok.

Dünyayı derinden sarsan çok büyük bir ekonomik kriz yaşanmasına rağmen, ülkemiz parasının yabancı paralar karşısındaki değeri, 2001 krizindeki gibi etkilenmedi.

Ne dolar TL karşısında çok değerlendi, ne faiz fırladı, ne de İMKB endeksi dibe vurdu.

Tablo 1: Dolar/TL Kurunun Son On Yıllık Seyri

Kaynak: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası

Euro/dolar paritesinin değişimi, TL/Dolar ve TL/Euro değişimini de etkiledi.

Dünya ekonomisindeki gelişmelerin seyrine göre ülkemiz de kendine bir yön belirledi.

Doların değer kazanması, bazı ekonomik nedenlerden dolayı ortaya çıktı.

Küresel kriz sebebiyle yabancı yatırımcılar varlıklarını satmak zorunda kaldı.

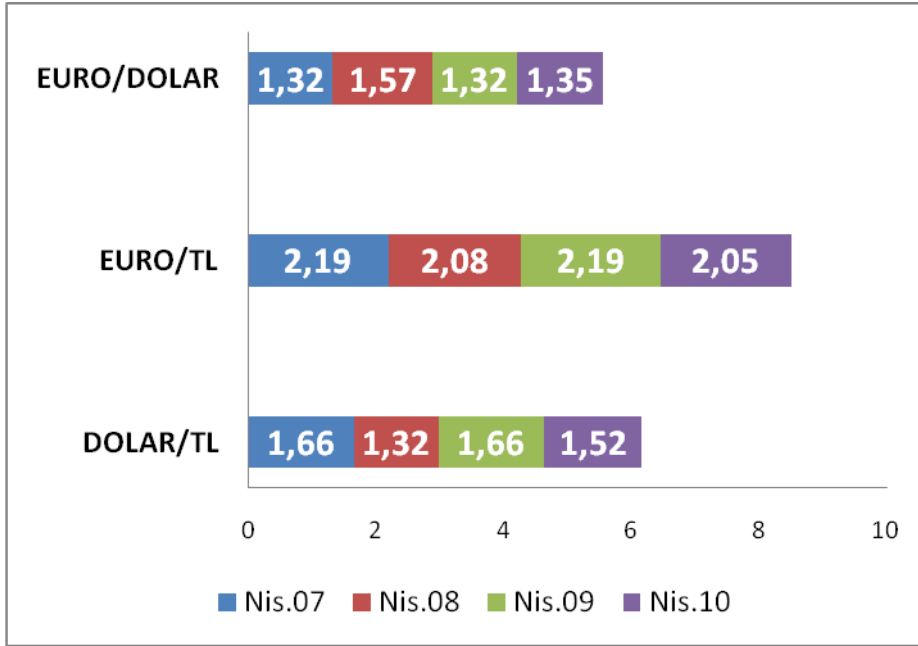
Bu nedenle, yatırımcılar yatırımlarının bulunduğu ülkenin para birimi cinsinde varlıkları satıp dolara döndüler.

Bu talep dolarda yükselişi tetikledi.

Amerikan Doları'nın tüm dünyada rezerv para olması sebebiyle krizi yoğun yaşayan veya yaşama ihtimali olan ülkelerde dolara talep arttı.

ABD faiz oranlarının diğer ülkelere göre daha düşük olması nedeniyle dolara ilgi var.

Tablo 2: EURO/DOLAR-EURO/TL-DOLAR/TL Yıllara Göre Değişimi (2007-2010)

Kaynak: Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası

Dünya genelinde ticari anlaşmaların dolar üzerinden yapılmış olması, dünyadaki sermaye hareketlerinde ve petrol, altın vb alışverişlerde kullanılan para biriminin dolar olması nedeniyle anlaşmalardan doğan borçların ödenmesi de dolar üzerinden olacak ve dolara olan talep hiç azalmayacak.

Faiz gibi diğer yatırım enstrümanlarının getirilerinin az olması, dolara olan ilgiyi arttırabilir.

Dolar yine tüm dünyada en kabul gören yabancı para birimi. Doların şöhreti kısa zamanda geçecek gibi değil. Yerini kısa zamanda alabilecek bir rakibi de henüz yok.